

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Broj S1 3 U 011803 12 U
Sarajevo, 12 .03.2014.godine

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću za upravne sporove, sastavljenom od sudija Branimira Orašanina, kao predsjednika vijeća, Jadranke Brenjo i Šahbaza Džihanovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Ružice Seibal, kao zapisničara, u upravnom sporu tužitelja Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, ulica Zmaja od Bosne bb, protiv rješenja broj: 04-26-2-03-100-II/12 od 06.11.2012.godine, tuženog Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, ulica Radićeva broj 8, Sarajevo, na nejavnoj sjednici održanoj dana 12.03.2014. godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

Tužba se odbija.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženog Konkurencijskog vijeća BiH, broj: 04-26-2-03-100-II/12 od 06.11.2012.godine, konačno je u stavu 1. dispozitiva utvrđeno da su privredni subjekti UniCredit Bank d.d. Mostar, Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Tenfore d.o.o. Banja Luka, zloupotrijebili dominantan položaj na tržištu zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini, ugovaranjem restriktivnih odredbi u ugovorima o zastupništvu zaključenim s privrednim subjektom Western Union Network (France) SAS, Rue de la victoire 48/50, 75311 Paris, Cedex, Republika Francuska, koje su odredbe ekskluzivnosti ograničile navedeno tržište na štetu potrošača u smislu odredbe člana 10. stav 2. tačke b) Zakona o konkurenciji. Stavom 2., 3., 4., i 5., dispozitiva osporenog rješenja, utvrđen je period u kojem su navedeni privredni subjekti zloupotrebljavali svoj dominantni položaj, te su im izrečene novčane kazne u visini koja određena stavom 7., 8., 9. i 10. dispozitiva i naloženo im je da izrečene novčane kazne plate u roku od 8 dana od dana prijema rješenja pod prijetnjom prinudne naplate uz obračun zatezne kamate u skladu sa zakonom.

Blagovremeno podnesenom tužbom tužitelj je osporio pravilnost rješenja Konkurencijskog vijeća u cijelosti iz svih razloga propisanih članom 11. Zakona o upravnim sporovima BiH, i to zbog povrede pravila postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog zakona, te pogrešno izvedenog zaključka u pogledu odlučnih činjenica. U obrazloženju tužbe navodi da je osporeno rješenje doneseno bez održavanja usmene rasprave, iako je odredbom člana 39. Zakona o konkurenciji, usmena rasprava predviđena kao obavezna, jer se radi o strankama sa suprotstavljenim interesima obzirom da su isti konkurenti na tržištu, te posebno osporava činjenicu da pobijanim rješenjem nije obuhvaćen privredni subjekt Western Union, dok se rješenje odnosi na Servisni centar Western Uniona, privredni subjekt Tenfore d.o.o. Banja Luka, koji između ostalog pruža organizacionu podršku Western Unionu i provodi stalnu kontrolu nad Western Union uslugama kod svih podzastupnika zbog čega tužitelj smatra da označeni privredni subjekt ima suprotstavljen interes u odnosu na tužitelja. Tuženi je po službenoj dužnosti uputio zahtjeve za dostavu podataka Agenciji za bankarstvo RS, Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, Centralnoj banci BiH, Direkciji za finansije Vlade Distrikta Brčko, koji su dopisom odgovorili tuženom, međutim, navedeni akti nikada nisu dostavljeni tužitelju, niti je o istim tužitelj obaviješten, pa smatra da ovim postupanjem tužitelju nije data mogućnost da se u povodu navedenih akata izjasni, što bi svakako, da je održana usmena rasprava, imao priliku da učini. Osim toga, obrazloženje osporenog rješenja ne sadrži razloge zbog kojih usmena rasprava nije održana. Dalje navodi, da je tuženi propustio da utvrdi relevantno tržište, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji i relevantnih podzakonskih akata, odnosno, propustio je utvrditi tri suštinska elementa, i to da precizno definiše relevantno tržište, utvrdi da li relevantni privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu i da li postoji zloupotreba dominantnog položaja za koju ne postoje opravdani razlozi. Pojam relevantnog tržišta je definisan Odlukom o utvrđivanju relevantnog tržišta (Službeni glasnik BiH broj: 18/06 i 34/10), i to kao tržište određenih proizvoda koji su međusobno zamjenjivi i koji su predmetom obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području. Konkurencijsko vijeće, bez detaljnijeg osvrta, samo spominje tržište „usluga međunarodnog prenosa novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankovnog računa u Bosni i Hercegovini“, bez navođenja činjenica na osnovu kojih je utvrdio relevantno tržište. Očigledno je da tuženi nije odredio relevantno tržište primjenom kriterija koji su propisani članom 6. navedene Odluke niti je uzeo u obzir zamjenjivost ponude i potražnje za određenim proizvodom. Smatra da je od ključne važnosti bilo razjasniti da li dolazni transferi predstavljaju uslugu i na kojem relevantnom geografskom tržištu, a iz razloga što najmanje 90 % Western Union usluga se pružaju klijentima/potrošačima izvan teritorije tržišta Bosne i Hercegovine, a primaoci ove usluge su klijenti/potrošači u Bosni i Hercegovini, pa smatra da su pošiljaoci iz inostranstva potrošači koji vrše odabir vrste usluga - Western Union usluge u inostranstvu, tj. na tržištu koje nije tržište Bosne i Hercegovine i na taj izbor domaći primalac sredstava ne može uticati. Samim tim smatra da ni konkurenciju nije moguće organizirati, obzirom da se radi o

konkurenciji izvan BiH, odnosno konkurenciji na ino tržištu potrošača koji su pošiljaoci i ne može se govoriti o ograničavanju tržišta, posebno ne na štetu potrošača sa tržišta Bosne i Hercegovine. Konkurencijsko vijeće nije uzeo u obzir detaljno obrazložene tvrdnje tužitelja u pogledu postojanja 8 metoda novčanih transfera i u tom pravcu je dao nepotpuno i nedovoljno obrazloženo mišljenje po kojem je težište na činjenici da se radi o usluzi „bez otvaranja računa“ čime se stvara privid da je otvaranje računa otežavajuća okolnost. Smatra da je Konkurencijsko vijeće propustilo da u pobijanom rješenju utvrdi relevantne činjenice za zakonsko definisanje obima tržišta proizvoda, te da isto vrijedi kada je u pitanju geografsko tržište. Dalje navodi, da je odredbom člana 9. stav 1. Zakona o konkurenciji definisan dominantni položaj na način da privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba i usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih i mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište. Imajući u vidu zakonsku definiciju dominantnog položaja subjekata na tržištu, kao i činjenicu da tužitelj nije jedini privredni subjekt koji obavlja istu vrstu posla na tržištu Bosne i Hercegovine, odnosno, da istu uslugu obavljaju i drugi subjekti koji su konkurentni tužitelju, ne može se utvrditi da tužitelj ima dominantan položaj na tržištu Bosne i Hercegovine. Odredbom člana 4. stav 1. Odluke o definiranju kategorije dominantnog položaja ovakav položaj nije zabranjen, a zloupotreba dominantnog položaja postoji isključivo u onim slučajevima u kojima je privredni subjekt preduzeo djelovanje na vlastitu inicijativu. Konačno smatra, da je tuženi pogrešno utvrdio nespornu poveznicu između privrednih subjekata, zbog čega je pogrešno utvrđeno da je tržišno učešće navedenih privrednih subjekata 100 %, jer je notorna činjenica da navedene banke nisu jedine banke koje posluju u Bosni i Hercegovini, a kako je odredbom člana 4. Odluke propisano, dva ili više subjekata mogu biti u dominantnom položaju na relevantnom tržištu, ako među njima postoje strukturalne veze ili zajednička politika. Tužitelj sa navedenim privrednim subjektima nema nikakve strukturalne veze, a još manje zajedničku politiku, a jedina poveznica među njima je ugovor zaključen sa Western Unionom. Sporne odredbe ugovora koje su ocjenjene kao restriktivne mogu se razmatrati samo kao dominantan položaj na tržištu privrednog subjekta Western Uniona, a ne tužitelja, jer u ovom odnosu dominantan položaj tužitelja ne proizilazi ni iz broja zaključenih podzastupničkih ugovora koje je tužitelj zaključio kao zastupnik Western Uniona. Smatra da upravo ova odredba anulira klauzulu ekskluzivnosti, jer otvara mogućnost tužitelju da raskine postojeći ugovor ukoliko dobije povoljniju ponudu od drugog subjekta za istu vrstu usluge, a period u kojem ne može zaključivati ugovore sa drugim davaocima usluge nakon raskida ugovora sa Western Unionom je upravo period potreban za implementaciju ponude. Pobija osporeni akt i u dijelu izrečene novčane kazne navodeći da je izrečena novčana kazna enormno visoka, te da se radi o najvećoj do sada pojedinačno izrečenoj kazni Konkurencijskog vijeća i najvećoj ukupnoj kazni u jednom predmetu (u odnosu na ostale učesnike postupka), koja je u suprotnosti sa

obrazloženjem Konkurencijskog vijeća prema kojem izrečena kazna nije imala za cilj kažnjavanje zbog kršenja zakona, već da upozori na obavezu poštivanja pravila tržišne konkurencije. Konačno predlaže da sud nakon razmatranja tužbe i iznesenih činjenica, donese presudu kojom se tužba uvažava, osporeni akt poništava i sam rješi ovu upravnu stvar.

U odgovoru na tužbu tuženi je predložio da se tužba odbije.

Sud je ispitao zakonitost i pravilnost osporenog rješenja u granicama člana 35. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH broj: 19/02 do 74/10), pa je odlučio kao u dispozitivu presude iz sljedećih razloga:

Prema stanju spisa, u postupku pred Konkurencijskim vijećem osporenim aktom je konačno utvrđeno da su tužitelj i privredni subjekti UniCredit Bank d.d. Mostar, Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Tenfore d.o.o. Banja Luka, zloupotrijebili dominantan položaj na tržištu zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini, ugovaranjem restriktivnih odredbi u Ugovorima o zastupništvu zaključenim sa privrednim subjektom Western Union Network (France) SAS, Rue de la victoire 48/50, 75311 Paris, Cedex, Republika Francuska (u daljem tekstu: Western Union). Konkurencijsko Vijeće je odredbe o ekskluzivnosti sadržane navedenim Ugovorima o zastupništvu ocijenilo restriktivnim, a iz razloga što je ugovaranje ovih odredbi imalo za posljedicu da je u konkretnom slučaju došlo do ograničavanja relevantnog tržišta u pružanju usluga internacionalnog transfera novca na štetu potrošača. Vijeće je ocijenilo da je tužitelj, kao i ostali naprijed navedeni privredni subjekti na ovaj način postupio u suprotnosti sa odredbom člana 10. stava 2. tačke b) Zakona o konkurenciji, te su im zbog navedene povrede zakona, primjenom odredbe člana 48. stav 1. tačka b) istog Zakona izrečene novčane kazne. Tužitelju je izrečena novčana kazna u iznosu od 1.300.000,00 KM i određeno je da je istu dužan platiti u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja u upravnom postupku, te propisa koji su primjenjeni u postupku rješavanja konkretne upravne stvari, ovaj Sud je utvrdio da se osporeni konačni upravni akt Konkurencijskog vijeća BiH zasniva na potpuno i pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i pravilnoj primjeni Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, broj: 48/05, 76/07 i 80/09), pri čemu od strane Konkurencijskog vijeća nisu učinjene povrede koje bi bile od uticaja na zakonitost i pravilnost rješenja donesenog u postupku pred Konkurencijskim vijećem.

Suprotno prigovoru pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, Konkurencijsko vijeće je, na temelju dokumentacije koja se nalazi u spisu predmeta utvrdilo činjenice koje su važne za rješavanje ove upravne stvari, prije svega činjenicu da privredni subjekt Western Union kao vodeći operater na tržištu pružanja

usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih lica bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini djeluje i pruža usluge počev od 1998.godine, da se radi o globalnom operateru putem kojeg se vrši usluga elektronskog slanja i primanja novca bez otvaranja bankarskog računa, pri čemu su osnovne karakteristike usluge koju navedeni operater pruža brzina, sigurnost, pristupačnost i jednostavnost, te da navedene usluge na relevantnom tržištu nemaju supstituta u drugim sličnim uslugama. Nadalje, u postupku je utvrđeno da privredni subjekt Western Union ima 4 zaključena Ugovora o međunarodnom zastupanju za teritorij Bosne i Hercegovine, tj. da su privredni subjekti UniCredit Bank, Turkish Ziraat Bank Bosnia, Raiffeisen Bank BiH i Tenfore Banja Luka zastupnici privrednog subjekta Western Union u pružanju usluge brzog transfera novca bez otvaranja bankarskog računa za teritorij Bosne i Hercegovine, te da je tačkom 4. važećih osnovnih zastupničkih ugovora određeno da su svi ugovori zaključeni na period trajanja od 5 (pet) godina počevši od datuma stupanja na snagu ugovora sa produženim važenjem istih u sukcesivnim periodima od po godinu dana nakon predviđenog isteka inicijalnog perioda važenja ugovora. Osim toga, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Ugovori o zastupanju sadrže takozvanu „klauzulu ekskluzivnosti“ (tačka 7. ugovora), odnosno da sadrže odredbu o nepružanju konkurentskih usluga, prema kojoj zastupnik prihvata da neće tokom perioda važenja ugovora, kao i jednu godinu nakon njegovog isteka ili raskida, nastupati kao agent ili zastupnik, odnosno posrednik druge vrste komercijalnih transfera novca, niti će se na bilo koji drugi način, direktno ili indirektno uključivati u dalje pružanje Western Union usluga transfera novca. Također, istom odredbom je ugovoreno da je zastupnik saglasan da njegovi uposlenici, filijale, službenici i direktori, neće tokom navedenog perioda, nastupati kao agenti ili zastupnici druge vrste komercijalnih transfera novca, te konačno da se zastupnik slaže da je naprijed navedeno ograničenje od interesa za javnost i da štiti širu javnost od zabune pri uvođenju drugih konkurentskih usluga i da je naknada koja pripada zastupniku adekvatna kompenzacija za takvu vrstu ograničenja. U postupku je također utvrđeno, da je u inicijalnim zastupničkim ugovorima, Dodatku 1. ugovora (ugovor privrednog subjekta UniCredit Banke) tj. kod nekih ugovora Priloga D. ugovora (ugovori privrednih subjekata Tenfore Ltd., Raiffeisen Bank i Turkish Ziraat Bank Bosnia), koji su označeni naslovom Podzastupnici, odnosno, Predstavnicima, ugovoreno da banka može angažovati podzastupnike za pružanje usluga transfera novca, pri čemu za angažovanje podzastupnika i otvaranje novih lokacija podzastupnika tj. objekata koji izvršavaju uslugu transfera novca, zastupnik pribavlja prethodnu pisanu saglasnost privrednog subjekta Western Union, te da će zastupnik zaključiti pisani ugovor sa svakim podzastupnikom, pri čemu ugovor mora sadržavati odredbe koje su suštinski jednake odredbama utvrđenim u Prilogu 1./ Dodatku 1. osnovnog ugovora /Priloga D, a takvi ugovori će podlijegati pregledu i prethodnom odobrenju privrednog subjekta Western Union. Nadalje u vezi sa prilogom 1. uz Dodatak 1. inicijalnog ugovora (ugovor privrednog subjekta UniCredit Bank) odnosno u Dodatkom 1. na Prilog D inicijalnog ugovora (ugovori privrednih subjekata Turkish Ziraat Bank BiH,

Raiffeisen Bank BH i Tenfore Ltd), istim je utvrđeno koje su to odredbe ili suštinski jednake odredbe navedenim, koje moraju sadržavati ugovori zaključeni sa podzastupnicima. U vezi sa tačkom C Priloga 1. uz Dodatak 1. inicijalnog ugovora, odnosno tačkom C Dodatka na prilog D, koja je označena naslovom „Ekskluzivnost“ tj. „Isključivost“, iste se odnose na, između ostalog, obavezu podzastupnika da neće za vrijeme trajanja podzastupničkog ugovora i u periodu od jedne godine nakon njegovog isteka ili raskida, nastupati kao zastupnik ili podzastupnik, niti zastupati ili voditi neku drugu uslugu transfera novca, niti bilo kakav drugi posao ili uslugu, koji bi uključivali podzastupnika u aktivnosti protivne njegovim obavezama prema privrednom subjektu Wester Union i zastupniku po zaključenom ugovoru, odnosno, da neće djelovati kao agent ili zastupati ili raditi kao zastupnik za druge usluge transfera novca ili bilo koje druge poslove ili usluge koje bi bile konkurentne uslugama transfera novca ili koje bi mogle da izazovu zabunu kod javnosti i da se podzastupnik slaže da je ovo ograničenje razumno i neophodno radi zaštite ugleda usluga transfera novca i Western Uniona, te da naknada koju zastupnik prima po podzastupničkom ugovoru predviđa period ograničenja nakon raskida ugovora. Konačno, osporenim aktom tužena je utvrdila činjenicu kada je na snagu stupio, između ostalog, međunarodni ugovor zaključen između privrednih subjekata Western Uniona i Raiffeisen Banke, da je to dan 10.02.2010.godine, te da tužitelj ima 4 (četiri) zaključena ugovora o podzastupništvu. Osim navedenog Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je tužitelj, prije stupanja na snagu, Prvih izmjena i dopuna na ugovor o zastupanju, i to na dan 12.03.2012.godine pružao uslugu brzog transfera novca privrednog subjekta Western Union na ukupno 92 lokacije u Bosni i Hercegovini. Konačno, na osnovu uvida u aneks, odnosno, dodatak na osnovni ugovor o međunarodnom zastupništvu, koji je zaključen između tužitelja i privrednog subjekta Wester Union, tuženi je utvrdio činjenicu da je osnovni ugovor izmjenjen na način što su u osnovnom ugovoru brisane odredbe o ekskluzivnosti, što je prema dokumentaciji u spisu inicirano od strane Western Uniona.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja koje nije dovedeno u pitanje navodima tužbe i stanjem spisa ove upravne stvari, pravilno je tužena primjenila Zakon o konkurenciji i odgovarajuće podzakonske akte. Naime, Konkurencijsko vijeće je osporenim rješenjem (tačka 2. Relevantno tržište i tačka 3. Analiza relevantnog tržišta) u smislu odredbe člana 3. Zakona o konkurenciji utvrdio relevantno tržište. Prema citiranoj zakonskoj odredbi relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda i/ili usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području i obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene. Konkurencijsko vijeće je donijelo podzakonski akt, i to Odluku o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, broj: 18/06 i 34/10), kojom se detaljno utvrđuje način, kriterij i postupci za određivanje relevantnog tržišta, što konačno predstavlja osnov za izračunavanje

tržišnog udjela privrednih subjekata na tržištu. Prema odredbi člana 2. navedene Odluke, relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmetom obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području, a isto se određuje posebno za svaki dati slučaj. Suprotno istaknutom prigovoru tužbe tuženi je, u konkretnom slučaju, prije donošenja odluke odredio relevantno tržište, na način što je utvrdio da se radi o tržištu zastupanja u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa u Bosni i Hercegovini, pri čemu je Konkurencijsko vijeće uzelo u obzir zamjenjivost ponude i potražnje za određenim proizvodom, prema kriterijima koji su detaljno navedeni Odluci o utvrđivanju relevantnog tržišta. Tvrdnje u tužbi kojima se rezidentima Bosne i Hercegovine, odnosno, kategoriji primalaca uluge Western Union brzog transfera novca osporava svojstvo potrošača navedene usluge i isto pripisuje samo nerezidentima Bosne i Hercegovine nisu osnovane. Ovo iz razloga što je u konkretnom postupku nije odlučna činjenica da li su rezidenti Bosne i Hercegovine pošiljaoci ili pak primaoci Western Union usluge, jer rezidenti Bosne i Hercegovine svakako predstavljaju korisnike Western Union usluge. Ono što je bitno u ovom postupku jesu sporne restriktivne odredbe ugovora o zastupanju kojeg je tužitelj zaključio sa privrednim subjektom Western Unionom, čije je tumačenje i primjena dovela do ograničavanja i zatvaranja tržišta potrošačima u Bosni i Hercegovini u smislu nepostojanja konkurenata koji bi predstavljali supstitut usluzi koju nudi Western Union (zamjenski proizvod definisan članom 8. Odluke). Stoga, u smislu iznijetih tvrdnji tužitelja primjena predmetnog ugovora koji sadrži sporne restriktivne odredbe je konačno onemogućila i pošiljaoce van Bosne i Hercegovine da novac šalju preko drugih eventualnih konkurenata, koji ne postoje na teritoriji Bosne i Hercegovine, što je shodno pravilnoj ocjeni Konkurencijskog vijeća posljedica, upravo na ovakav nezakonit način zatvaranja tržišta za sve druge potencijalne konkurente.

Osim naprijed obrazloženih prigovora koji se odnose na utvrđivanje relevantnog tržišta, u tužbi se prigovara da tuženi, pri utvrđivanju relevantnog tržišta, nije utvrdio zamjenjivost na strani potražnje, jer nije cijenio da postoje alternativne metode novčanih transfera. Suprotno ovom prigovoru tužbe tuženi je pri donošenju odluke u ovom postupku cijenio postojanje drugih metoda novčanih transfera i pravilno, prije svega uzimajući u obzir bitne karakteristike Western Union usluge, i to brzinu, sigurnost, pristupačnost i jednostavnost, utvrdio da na relevantnom tržištu ne postoje supstituti uslugama koje pruža Western Union, ni u tehničkom smislu, niti u drugim bitnim karakteristikama, koje bi mogle zamijeniti usluge elektronskog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa putem Western Uniona. Naime, u pogledu brzine i jednostavnosti za korisnika (primaoca i pošiljaoca) najveću pristupačnost imaju brzi transferi novca bez otvaranja računa obzirom da takve usluge podrazumijevaju jednostavan način korištenja usluge, a sam transfer novca se obavlja u roku od samo nekoliko minuta, pri čemu nije potrebno da korisnik otvara račun u banci, novac se šalje i prima na svim mjestima,

a u Bosni i Hercegovini pored banaka, ovu uslugu nude i pošte na kojima je vidno istaknut naziv globalnog operatera, te konačno od pošiljaoca i primaoca se ne očekuje poznavanje bilo kakvih bankarskih procedura otvaranja ili zatvaranja računa.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je u provedenom postupku, utvrdilo da privredni subjekt Western Union na relevantnom tržištu roba i usluga ima dominantan položaj u pružanju usluga internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa, obzirom da na teritoriji Bosne i Hercegovine ne djeluje niti jedan drugi globalni operater koji omogućava pružanje iste vrste usluge. Prema odredbi člana 9. stav 1. Zakona o konkurenciji, privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba i usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir, udio tog privrednog subjekta na relevantnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište. U smislu stava 2. istog člana, pretpostavlja se da privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba i/ili usluga, ako na relevantnom tržištu ima udio veći od 40 %, a više privrednih subjekata ima dominantan položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na relevantnom tržištu dva ili tri privredna subjekata imaju zajedničko tržišno učešće veće od 60 %, a kada se radi o četiri ili pet privrednih subjekata isti imaju dominantan položaj ako je njihovo zajedničko tržišno učešće veće od 80 %. (stav 2. i 3. člana 9. Zakona). Tuženi je, utvrdio da na području Bosne i Hercegovine 27 banaka i 3 poštanska privredna subjekta kroz svoje poslovanje pružaju navedenu uslugu internacionalnog transfera novca između fizičkih osoba bez otvaranja bankarskog računa putem privrednog subjekta Western Union. Konkurencijsko vijeće je na osnovu naprijed utvrđenih činjenica, nesporno, utvrdilo dominantan položaj tužitelja (zajedno sa ostalim privrednim subjektima) kao jedinih zastupnika privrednog subjekta Western Union na teritoriji Bosne i Hercegovine za pružanje navedenih usluga, među kojima su pored tužitelja i drugi privredni subjekti protiv kojih je Konkurencijsko vijeće provelo postupak po službenoj dužnosti (UniCredit Bank d.o. Mostar, Turkish Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo i Tenfore Ltd., čije povezano društvo u Bosni i Hercegovini je Tenfore d.o.o. Banja Luka). Također, utvrđeno je da je njihovo učešće na relevantnom tržištu 100% obzirom da je u predmetnom postupku utvrđena nesporna povezanost između zastupnika privrednog subjekta Western Uniona, inače nezavisnih privrednih subjekata, pri čemu se njihova zajednička poslovna politika u predmetnom postupku ogleda u potpisivanju i provođenju istovjetnih ugovora, provođenju istovjetnih usluga po istim cijenama za privredni subjekt Western Union.

Navodi tužbe da se u konkretnom slučaju radi o strankama sa suprotstavljenim interesima i da je tuženi postupio suprotno odredbi člana 39. Zakona o konkurenciji, jer nije održao usmenu raspravu nisu osnovani. Ovo iz razloga što je navedenom zakonskom odredbom, u stavu 1. citiranog člana propisano da je

održavanje usmene rasprave obavezno u svim predmetima kada se radi o strankama sa suprotnim interesima, dok je u stavu 3. istog člana određeno da će se usmena rasprava održati u svakom predmetu kada se to smatra korisnim. Tuženi, po ocjeni ovog Vijeća, nije postupio suprotno odredbi citiranog člana, prije svega iz razloga što se u konkretnom slučaju ne radi o strankama sa suprotnim interesima, kako je to pravilno zaključilo Konkurencijsko vijeće. U konkretnom postupku kojeg je Konkurencijsko vijeće vodilo po službenoj dužnosti protiv naprijed označenih privrednih subjekata, banaka kao zastupnika Wester Uniona u Bosni i Hercegovini i privrednog subjekta Tenfore d.o.o Banja Luka kao Servisnog centra za poslove privrednog subjekta Western Uniona, cijeneći prvenstveno da su navedeni privredni subjekti samostalni u svom poslovanju na relevantnom tržištu na kojem nastupaju kao zastupnici privrednog subjekta Western Uniona i obavljaju iste usluge (potpisivanje i provođenje istovjetnih ugovora i usluga po istim cijenama za privredni subjekt Western Union), shodno pravilnom zaključku tuženog, interes navedenih privrednih subjekata u ovom postupku koji je vođen pred Konkurencijskim vijećem nije suprotstavljen. Interes privrednih subjekata i u odnosu na ishod postupka je isti, jer se radi o postupku koji je pokrenut po službenoj dužnosti protiv navedenih privrednih subjekata prema kojim je Konkurencijsko vijeće radi utvrđivanja postojanja dominantnog položaja na tržištu postupalo na isti način i u skladu sa postupkom koji je propisan Zakonom o konkurenciji, zbog čega se prigovori istaknuti u ovom pravcu kao neosnovani odbijaju. S tim u vezi neosnovana je tvrdnja tužitelja da privredni subjekt Tenfore d.o.o. Banja Luka kao Servisni centar za poslove Western Uniona, koji provodi i organizacionu podršku Western Unionu, uvođenje u rad i stalnu kontrolu nad Western Union uslugama kod svih zastupnika ima suprotan interes u odnosu na tužitelja. Naime, Konkurencijsko vijeće je u osporenom rješenju u dijelu koji se odnosi na privredni subjekt Tenfore Banja Luka utvrdio da su dana 01.09.2011.godine privredni subjekti Tenfore Ltd. 5 Chytron Str. Nikozija, Kipar i Tenfore Banja Luka zaključili Ugovor o vršenju usluga kojim su se sporazumjeli da je predmet ugovora usluga koju privredni subjekt Tenfore Ltd., kao naručilac ugovora povjerava i daje na izvršenje privrednom subjektu Tenfore Banja Luka, kao izvršiocu ugovora. Prema ovom ugovoru Tenfore Banja Luka za potrebe privrednog subjekta Tenfore Ltd. obavlja poslove Korisničkog centra po poslovima Western Uniona, marketinške i druge aktivnosti. Iz navedenog proizilazi da privredni subjekt Tenfore Banja Luka kao povezano društvo privrednog subjekta Western Uniona po osnovu zaključenog ugovora vrši određene usluge koje se tiču poslovanja privrednog subjekta Western Uniona, a u odnosu na podzastupnike privrednog subjekta Tenfore Ltd. u Bosni i Hercegovini.

Također, tužitelj u tužbi ističe prigovor povrede postupka navodeći da mu nije data mogućnost da se očituje na dokaze pribavljene po službenoj dužnosti i na taj način zaštititi svoja prava i interese. Ovaj prigovor nije osnovan iz razloga što prema odredbi člana 35. Zakona o konkurenciji (Prikupljanje podataka) Konkurencijsko vijeće u provođenju postupka može tražiti potrebne podatke i obavještenja od drugih

pravnih i fizičkih lica, koja nisu stranke u postupku, a mogu doprinijeti rješavanju i pojašnjenju određenih pitanja koja se tiču tržišne konkurencije, zbog čega ovo Vijeće nalazi da je tuženi postupao u smislu citirane zakonske odredbe i radi pravilnog i sveobuhvatnog rješavanja predmetne upravne stvari prikupljao podatke i od drugih subjekata koji nisu stranke u postupku. Zakonom nije određena obaveza Konkurencijskog vijeća da o svakoj radnji u postupku obavještava stranke, ali se strankama daje mogućnost da se sa ovim činjenicama upoznaju na način što će od Konkurencijskog vijeća u svakoj fazi postupka tražiti da im se odobri uvid u spis, koju mogućnost je nesporno imao tužitelj (član 37. Zakona o konkurenciji).

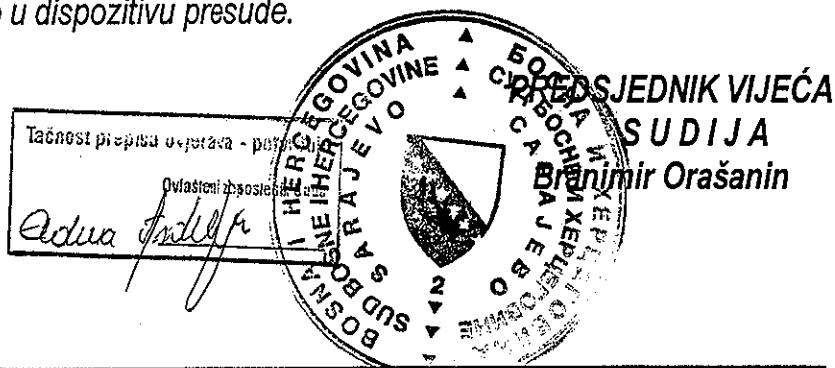
Tužitelj pobija osporeni akt i u dijelu izrečene novčane kazne navodeći da je ista odmjerena u prevelikom iznosu, te da se obzirom na visinu izrečene kazne može zaključiti da je isključivi cilj tuženog bio da tužitelja kazni. U odnosu na ovaj prigovor Sud nalazi da je izrečena novčana kazna od 1.300.000,00 KM srazmjerna učinjenim povredama Zakona, pri čemu je suprotno prigovoru tužbe tuženi cijenio činjenicu da je ostvareni prihod tužitelja u 2009.godini iznosio 316.548.000,00 KM, te je i po ocjeni ovog Vijeća kazna odmjerena u manjem iznosu u odnosu na novčanu kaznu koja je mogla biti izrečena, shodno odredbi člana 48. stav 1. Zakona o konkurenciji, koji predviđa novčane kazne u visini do 10% ukupnog godišnjeg prihoda. Novčana kazna koja je određena tužitelju predstavlja 0,410 % ukupno ostvarenog prihoda iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, pri čemu je kod odmjerenosti novčane kazne Konkurencijsko vijeće kao olakšavajuću okolnost cijevalo činjenicu da je dana 12.03.2012.godine na snagu stupio aneks (dodatak) osnovnog ugovora o međunarodnom zastupništvu, kojim su brisane i mijenjane sporne odredbe o ekskluzivitetu.

Iz svega izloženog, ovo sudsko Vijeće nalazi da je pravilno tuženi utvrdio da je tužitelj u konkretnom slučaju iskoristio svoj dominantni položaj time što je ograničio relevantno tržište na štetu potrošača, pa je postupajući na ovakav način shodno pravilnom zaključku tuženog postupljeno suprotno zabrani iz člana 10. stav 2. tačka b) Zakona o konkurenciji, zbog čega je odluka Konkurencijskog vijeća pravilna i zakonita, jer se zasniva na pravilnoj primjeni zakona, pravilno i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju, a da pri tome nije učinjena povreda pravila postupka koja bitno utiče na pravilnost rješenja.

Primjenom odredbe člana 37. stav 2. Zakona o upravnim sporovima BiH, ovaj Sud je odlučio kao u dispozitivu presude.

ZAPISNIČAR

Ružica Seibal

10